

Tale om dette Standpunkt, som det ærede 4de Medlem for 7de Kredts (Madjen-Møg-dal) meget udførligt dvælede ved, da er det Venstres gamle Standpunkt, det er det ærede 1ste Medlem for 8de Kredts og det ærede 5te kongevalgte Medlem, der ere i nøje Overensstemmelse med Venstres gamle Standpunkt. Det interesserer mig at læse deres Motivering for selve Dagsordenen. Jeg har i frist Erindring den Motivering, der den Gang blev ført fra vor Side — jeg var den Gang ny Rigsdagsmand, og det er jo ofte saa, at det, der er foregaaet først, husker man tydeligt — jeg erindrer det tydeligt, at vor Motivering den Gang var i nøje Overensstemmelse med den Motivering, som det ærede 1ste Medlem for 8de Kredts og hans kongevalgte Kollega have givet deres Forslag. Der er endog saa Bendinger, der nærme sig den Motivering, som den Gang blev brugt. Jeg skal saaledes henviser til, hvad der staar i Betænkningen Tillæg B. Sp. 914; der kritiserer det ærede Mindretal meget stærkt den Opfattelse, at Kredtsene skulde være lige store, og jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse blot oplæse to Linier, hvor der siges, at denne Opfattelse, at Kredtsene skulde være lige store, „kun er naaet og opstaaet igennem en af disse Grundlovsfortolkninger, der mere tager Hensyn til egne Ønsker end Grundlovgivernes“. Det er det ærede Mindretals Begrundelse, og jeg nægter ikke, at den Konklusion, Mindretallet kommer til, falder noget sammen med og ganske vist endog saa i Hovedtrækkene meget sammen med den Konklusion, man kom til i Begyndelsen af 70erne. Altsaa, der have vi Venstres gamle Standpunkt; det kan det ærede 4de Medlem for 7de Kredts forlade sig paa. Og dette Venstres gamle Standpunkt er strengt taget aldrig forladt; naar det ser ud, som om det var forladt, er det kun, fordi man er tvungen bort derfra ved Omstændighedernes Magt; det er kun subsidært, Flertallet har ladet sig tvinge bort fra dette Standpunkt. Jeg for mit Bedkommende har aldrig udtalt mig for en stærk Forøgelse af Folketingskredtsenes Antal; jeg føler mig derfor heller ikke bunden ved Folketingsets Udtalelser; men staar paa mit gamle Standpunkt i saa Henseende; og det mener jeg, skulde jeg vel nok have Lov til. — Jeg skal imidlertid temmelig hurtigt forlade dette Punkt, og da henpege paa, at i 1874 vedtog man en ny Dagsorden; men Motiveringen var i fuld Overensstemmelse med den gamle, og i den ny Dagsorden udtales det udtrykkeligt, at naar man nu gaar ind paa Forlangendet om det større Antal Kredse, er det

egentlig kun subsidært, man gør det, idet det udtrykkeligt hedder i denne Dagsorden: „Saafremt der i Grundlovens § 32 findes en tvungende Nødvendighed for en Forøgelse af Kredtsenes Antal. . .“ Det var nemlig det, Højre paastod, at der fandtes en saadan tvungende Nødvendighed for det. Som man ser af, hvad Ordføreren meget omhyggeligt har udviklet i Forvejen: En saadan tvungende Nødvendighed var der efter hans Opfattelse ikke; men da man fra den anden Side mente, at den var til Stede, vilde man ogsaa gaa til det, men saa skulde det ogsaa være en rigtig radikal Gennemførelse af de saakaldte Forordninger i Grundlovens § 32. Det er Venstres gamle Standpunkt; og vil man læse Forhandlingerne efter, ere de hele Tiden, endog saa i 1891, prægede deraf, at man egentlig ikke ønskede denne stærke Forøgelse. Berg har udtalt det gentagne Gange, og S. A. Hansen, saa længe han levede, udtalte det atter og atter, at han egentlig, naar det skulde være, hellere vilde gaa til en Grundlovsforandring. Vil man altsaa lede efter Venstres gamle Standpunkt, bør man søge hen til det ærede 1ste Medlem for 8de Kredts; han har det, i hvert Fald i sin Motivering og i den første Del af sit Forslag; — jeg skal siden med et Par Ord komme til den næste. — Altsaa, de 11 Gange, Forslaget har været fremme, er det udtalt hver eneste Gang, før jeg næsten sigte, fra Mænd af Flertallets Side, at de hellere ønskede en Grundlovsforandring; men det var kun, fordi den ikke var mulig, at de vare komne ind paa det andet. Og jeg vil da ogsaa tilføje, at hver Gang det har været politisk Magsvejr, har man været meget lidt tilbøjelig til at gaa til denne Forøgelse. Det har kun været, naar de politiske Bølger ere gaaede meget højt, at man har forlangt den; og jo højere, de ere gaaede, desto mere har man staaet paa, at en saadan Forøgelse skulde være nødvendig; det hænger jo nært sammen med Storpolitikken.

De to ærede Landsingsmænd af mine Meningsfæller, der ere Medlemmer af Udvalget, sit i Gaar en lille Berekendelse for, at de havde forladt Venstres Standpunkt. Efter min Mening have de det ikke. Nej, endog saa fra en saa ny Dato som Firsjerne, kunde de henholde sig til forhenværende Folketingsmand Hørup. Han har da afgivet en Betænkning, hvori han egentlig bestemt udtalte sig imod en Forøgelse. Han kunde gaa med til en Forøgelse i Kjøbenhavn og til en Omdeling begrundet paa Omstændighederne, men han mente ingenlunde, at Grundloven tvang til at gøre det. Det var Hørup's Standpunkt endnu saa sent som i